

Gemengd bedrijf op Curaçao is enig in zijn soort **Boeren op een tropisch eiland**

De koeien van Peter van der Schot staan het hele jaar in de 'wei'. In de regentijd hebben de dieren daardoor een groter risico op hoefproblemen, maar de veearts houdt het probleem oplosbaar.

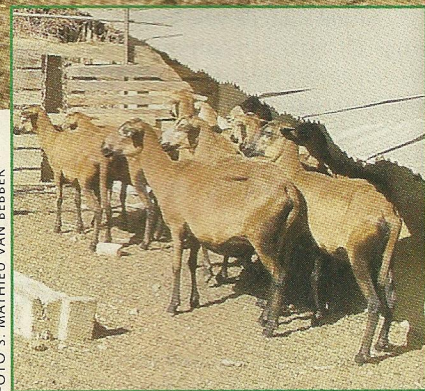
De familie Van der Schot verblijft al sinds 1956 op Curaçao. Zij hebben een gemengd bedrijf met zuivelbereiding als belangrijkste inkomstenbron. Over regels hoeven ze zich niet druk te maken.

DE KIPPEN kakelen een beetje verbaasd naar elkaar. Bijna donker en toch komt er nog voer langs. „De stroom was uitgevallen”, verklaart Peter van der Schot (44). „Dan raakt de tijdschakelaar altijd in de war.” Het is zo maar een van de eigenaardigheden waar je als boer op de Nederlandse Antillen rekening mee moet houden. Peter is niet anders gewend. Hij is op Curaçao geboren en getogen. Voor zijn moeder, Sofia Maria van der Schot (70), ligt het anders, de Nederlandse boerendochter

is dit jaar 45 jaar boerin op Curaçao.

Binnen bedekken Delftsblauwe bordjes de muur. Er tegenover hangt een ingelijst Oudnederlands landschap. Koffie en een speculaasje maken het beeld compleet: hier woont een Nederlands gezin. Toch is er geen heimwee naar het geboorteland. „Och nee”, zucht Sofia Maria. „'s Nachts om 5 uur melken in de kou en regen, vieze staarten in je gezicht. Verschrikkelijk. Natuurlijk is het nu anders met al die machines, maar toch. Je moet in de zomer zorgen voor de winter. Hier hoeft je je alleen maar druk te maken om nu. Je geeft water, je geeft mest en de maïs groeit. Bovendien ben je je familie na al die jaren ontgroeid. En je kunt op zowat elk gewenst moment in het vliegtuig stappen.”

Dat was vroeger wel anders. In 1956 maakte ze de overtocht. Per boot. Naar Gerardus, een Nederlander die op Curaçao soldaat was. „We zijn daar gebleven.” Gerardus zwaaide af en ging werken bij een melkhandel. Dat beviel zo

FOTO'S: MATHIEU VAN BEBBER

Barbados Black Belly-schape achter het woonhuis van de familie. Schape met wol hebben het moeilijk in de tropen.

goed dat ze in 1957 de zaak overnamen. Daarna kwam de kippenfarm, toen weer een melkhandel en nu is daar het huidige bedrijf: Natuurfarm Scherpenheuvel. Een gemengde boerderij met zuivel als voornaamste inkomstenbron.

Regels ontbreken

Peter: „Hier zijn we de grootste, maar in Nederland zou het een bedrijfje van niets zijn.” Om regels hoeft de familie zich op Curaçao niet al te druk te ma-

ken. „De wei geven we aan de varkens, mest rijden we gewoon uit. Geen probleem”, zegt Peter. „We houden zelf zo veel mogelijk rekening met het milieu.”

Strengere regelgeving is niet het enige dat ontbreekt. Ook collega's zijn er nauwelijks. „Antillianen houden er niet zo van om op het land te werken”, verklaart Sofia Maria. „Met de weinige collega's hebben we wel af en toe contact.” „Maar samen borrelen?”, vult Peter aan. „Nou nee.” Sofia Maria: „We hebben er geen behoefte aan. In Nederland zouden we ons misschien bij een vereniging hebben aangesloten, maar die zijn hier nou eenmaal niet. Bovendien zijn we van niemand afhankelijk. Dat scheelt.”

Raad vragen aan collega's kan niet, maar dat blijkt ook niet echt nodig. „Natuurlijk lezen we Boerderij en gaan we naar beurzen, maar internet is toch ook een heel belangrijke bron”, zegt Sofia Maria. „Pas nog wilde ik iets weten over yoghurt, binnen een half uur heb je een pakket informatie voor je neus!”

Alles zelf doen

Veel vragen over zuivelproducten zal Sofia Maria door haar jarenlange ervaring niet meer hebben. Alles heeft het gezin in eigen hand, van het maken van de yoghurt tot het uitrijden naar klanten. „Destijds zat de yoghurt nog in glazen flessen”, herinnert Sofia Maria zich. „Dat was een te grote investering. Toen zag ik plastic cups. De flessen werden gebroeid in water van 45 graden, met plastic zou dat niet gaan. Toen ben ik naar een andere werkwijze gaan zoe-

ken. Ik heb de cups ingepakt in kranten en doeken; dat bleek te werken. Ik maakte 6 cups per dag en bracht die naar een winkel. 'Als je ze niet verkoopt, neem ik ze terug', heb ik gezegd. De volgende dag waren ze weg. Toen kwam er nog een winkel bij en maakte ik 12 cups. Nu zo zijn we gegroeid. We produceren nu zo'n 20.000 liter zuivel per maand.”

Inmiddels is ook het personeelsbestand gegroeid. „Gerardus is 10 jaar geleden overleden. Gelukkig wilden Peter en mijn dochter Brigitta meehelpen, anders was ik ermee gestopt”, zegt Sofia Maria. „Als een koe niet productief meer is, zoeken we zelf een koper”, ver-

telt Peter. „We brengen haar zelf naar het abattoir, het vlees rijden we zelf naar de koper, we innen het geld zelf.”

Toch brengt boeren op Curaçao ook de nodige problemen met zich mee. „Denk maar aan voorraadbeheer”, bevestigt Peter. „Service van leveranciers is er niet. Installeren moeten we zelf doen. Gaat er wat stuk? We moeten het zelf maken. Bovendien heb je niet snel het te vervangen onderdeel in huis. We hebben veel reserve-onderdelen liggen, maar eigenlijk zou je overal een extra machine van moeten hebben.”

Christel van Bebber

Natuurfarm Scherpenheuvel

Sofia Maria van der Schot en haar kinderen hebben een gemengd bedrijf, Natuurfarm Scherpenheuvel genoemd, op Curaçao. Op het bedrijf werken zeven arbeidskrachten van buiten.

Het bedrijf op 2,5 hectare grond is het grootste en zowat het enige op het Caribische eiland. Er zijn 2.000 kippen, 20 melkgeiten, 11 fokooien, 60 mestvarkens en 35 koeien. Zuivel is de belangrijkste inkomstenbron. Die wordt verkocht op de twee benedenwindse eilanden van de Nederlandse Antillen, Bonaire en Curaçao. Sofia Maria boert dit jaar precies 45 jaar op Curaçao.

Sofia Maria en Peter van der Schot samen voor de boerderij op het tropische eiland. Grondwater wordt opgepompt met diepwell-pompen. Het water wordt gebruikt voor irrigatie van het groenvoer en voor de planten, voor schoonmaken en als drinkwater voor de dieren.

GESPREK

'Ik krijg niet genoeg hulp na mijn operatie'

IK WEET niet wat ik moet beginnen. Ik ben net geopereerd, ik heb geen hulp, zo kan het niet. Wat moet ik?"

Wat is er allemaal gebeurd? Probeert u maar bij het begin te beginnen.

„Dat zal ik doen, want zo begrijpt u het ook niet. Ik moest naar het ziekenhuis voor een baarmoederoperatie. Daar zag ik nog niet eens zo tegenop, maar wel hoe het thuis allemaal geregeld moest worden. We hebben twee kinderen van 4 en 6 jaar en op het bedrijf is het hartstikke druk. Na zo'n operatie kun je eerst nog bijna niks en je mag wekenlang niet tillen. Gelukkig zei mijn zusje dat ze wel een aantal dagen bij ons in huis wilde komen om te helpen, omdat ze nog wat vrije dagen kon opnemen. Zij is hier geweest toen ik in het ziekenhuis lag en dat ging heel goed. Van tevoren had ik gebeld of ik thuishulp kon krijgen. De mevrouw aan de telefoon zei dat ik me nergens zorgen over hoefde te maken. In het ziekenhuis zou iemand bij me komen om alles te regelen.”

En toen?

„Er kwam inderdaad iemand. Die berekende dat ik recht had op 6 uur hulp per week. Twee keer 3 uur. Dat is veel te weinig, zei ik nog. Maar ze ging ervan uit dat mijn man ook veel kon doen. Ik heb geprobeerd uit te leggen dat we aardappelen aan het sorteren zijn en er op de gekste tijden vrachtwagens staan die geladen moeten worden en dat de wortels nog gerooit moeten worden. Het hielp niet. Ze hebben er geen idee van hoe het er op een boerderij aan toe gaat.”

Dat snapt bijna niemand meer. En nu?

„Ik durfde het thuis niet aan met zo weinig hulp en mijn man komt al om in zijn werk. Ik

ben nu sinds gisteren bij mijn ouders, 30 kilometer van ons bedrijf. De kinderen logeren bij vriendjes en mijn man redt zich wel, zegt hij. Heel lief van iedereen, maar dit red ik niet. Als ik zo beter moet worden... Wie helpt me?"

Er zijn maatschappelijk werkers met agrarische achtergrond, daar kunt u naar vragen.

„Die begrijpen mijn situatie misschien wel. Heeft u namen en telefoonnummers?"

Die geef ik u. En als het niet lukt, belt u dan gerust terug.

Dit verhaal is gebaseerd op gesprekken met vrijwilligers van de Telefonische Hulpdienst voor Agrariërs (THDA) of de Zelfhulporganisatie voor Bedrijfsbeëindigers (ZOB). Voor een gesprek kunt u bellen: THDA: (08 00) 024 00 21. Dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00 tot 15.00 uur. Bovendien donderdags van 19.00 tot 22.30 uur. ZOB tijdens kantooruren: (013) 535 15 35. Tijdens en buiten kantooruren: (0118) 60 12 19, (0543) 45 21 26, (077) 462 13 36, (0594) 24 97 08, (0174) 51 21 26.